

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

S. Avrel. Avgvstini Confessionvm Libri X

Augustinus, Aurelius

Coloniae, 1646

Cap. X. Contrarias voluntates non duas naturas in homine arguere, sed unam eandemque animam, diversis voluntatibus æstuantem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10120

V S V S.

Rogandus medicus cælestis, ut sanet ægritudinem voluntatis, partim volentis, partim nolentis. Volumus bonum, imo non volumus, sed vellemus si arduum non esset: & hæc Velleitas, est voluntas inefficax. Non sanatur verò hæc ægritudo nisi per gratiam Dei, meditationem rerum cælestium, & ingentem violentiam. Tunc voluntas sana est, cum efficax est ad bonum.

CAP. X.

Contrarias voluntates non duas naturas in homine arguere, sed unam eandemque animam, diversis voluntatibus æstuantem.

1. **P**ereant à facie tua Deus, sicuti pereunt vaniloqui & mentis seductores; qui cum duas voluntates in deliberando animadverterint, & duas naturas duarum mentium esse asseverant, unam bonam, alteram malam. Ipsi vere mali sunt, cum ista mala sentiunt; & iidem ipsi boni erunt, si vera senserint, verisque consenserint; ut dicat eis Apostolus tuus: *Fuistis aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino.* Illi enim, volunt esse lux, non in Domino, sed in seipsis, putando animæ naturam hoc esse, quod Deus est. Ita facti sunt densiores tenebræ, quoniam longius à te recesserunt horrenda arrogantia, à te vero lumine, illuminante omnem hominem venientem in hunc mundum. Attendite, quid dicatis, & erubescite; & accedite ad eum, & illuminamini, & vultus vestri non erubescant. Ego cum de liberabam, ut iam servirem Domino Deo

Eph. 5. 8.
Ioa. 1. 9.
Psal. 38. 6.

N 6 meo,

meo, sicut diu disposueram; ego eram, qui volebam, ego eram, qui nolebam. Ego ego eram, nec plene volebam, nec plene nolebam. Ideo mecum contendebar; & dissipabar à meipso. *b* Et ipsa dissipatio, me invito quidem fiebat: nec tamen ostendebat naturam mentis alienæ, sed pœnam meæ.

Rom. 7.
15.

Et ideo, jam non ego operabar illam, sed quod habitabat in me peccatum, de supplicio liberioris peccati: quia eram filius Adam. *c* Nam si tot sunt contrariæ naturæ, quot voluntates sibi resistunt: non jam duæ, sed plures erunt.

2. Si deliberet quisquam, utrum ad conventiculum eorum pergat, an ad theatrum, clamant isti: Ecce duæ naturæ, una bona hac ducit, altera mala illac reducit. Nam unde ista cunctatio sibimet adversantium voluntatum? Ego autem dico ambas malas, & quæ ad illos ducit, & quæ ad theatrum reducit. Sed non credunt nisi bonam esse, qua itur ad eos. Quid si ergo quisquam nostrum deliberet, & secum altercanti- bus duabus voluntatibus fluctuet, utrum ad theatrum pergat, an ad Ecclesiam nostram; nonne & isti, quid respondeant, fluctuabunt? Aut enim fatebuntur, quod nolunt, bona voluntate pergi in Ecclesiam nostram (sicut in eam pergunt, qui sacramentis ejus imbuti sunt, atque detinentur) aut duas malas naturas, & duas malas mentes in uno homine configere putabunt: & non erit verum, quod solent dicere, unam bonam, alteram malam. Aut convertentur ad verum, & non negabunt, cum quisque deliberat, animam unam diversis voluntatibus astuare. Iam ergo non dicant, cum duas
volun-

voluntates in homine uno adversari sibi sentiunt, duas contrarias mentes de duabus contrariis substantiis, & de duobus contrariis principiis contendere, unam bonam, alteram malam.

3. Nam tu Deus verax improbas eos, & redagis atque convincis eos, sicut in utraque mala voluntate, cum quisque deliberat, utrum hominem veneno interimat, an ferro; utrum fundum alienum, illum, an illum invadat, quando utrumque non potest; utrum emat voluptatem luxuria, an pecuniam fervet avaritia; utrum ad circum pergat, an ad theatrum, si uno die utrumque exhibeatur; addo etiam tertium, an ad furtum de domo aliena, si subest occasio; addo & quartum, an ad committendum adulterium, si & inde simul facultas aperitur; si omnia concurrant in unum articulum temporis, pariterque cupiantur omnia, quæ simul agi nequeunt.

4. Discerpunt enim animum sibi adversantibus quatuor voluntatibus, vel etiam pluribus, in tanta copia rerum, quæ aperiuntur: nec tamen tantam multitudinem diversarum substantiarum solent dicere. Ita & in bonis voluntatibus. Nam quæro ab eis, utrum bonum sit delectari in lectione Apostoli, & utrum bonum sit delectari Psalmo sobrio, & utrum bonum sit Evangelium differere? Respondebunt ad singula: Bonum. Quid si ergo pariter delectent omnia, simulque uno tempore? nonne diversæ voluntates distendunt cor hominis, cum de liberatur, quid potissimum arripiamus? Et omnes bonæ sunt, & certant secum, donec

eligatur unum, quo feratur tota voluntas una, quæ in plures dividebatur: Ita etiam, cum æternitas delectat superius, & temporalis boni voluptas retentat inferius, eadem anima est, non tota voluntate illud aut hoc volens; & ideo discerpitur gravi molestia, dum illud veritate præponit, hoc familiaritate non ponit.

N O T Æ.

in æref. 46.
ad Quod-
vult d.
Gal. 5.
vers. 17.

- a *Duas naturas duarum mentium esse asseverent*) Ex occasione Manichæorum errorem refellit, qui, ut alibi ait, *Carnalem concupiscentiam, qua caro concupiscit adversus Spiritum, non ex vitiosa in primo homine natura nobis inesse infirmitatem, sed substantiam volunt esse contrariam sic nobis adhaerentem, ut quando liberamur atque purgamur separetur à nobis, & in sua natura etiam ipsa, immortaliter vivat. Easque duas mentes, vel duas animas, unam bonam, alteram malam in uno homine inter se habere conflictum: quando caro concupiscit adversus Spiritum, & Spiritus adversus carnem.*
- b *Ipsa dissipatio me invito quidem fiebat*) nemo enim amat æstium rebellantis concupiscentiæ. Sed est hæc pœna debita peccato originali, imo & culpis propriis, quibus pravi habitus augentur & carnis indomita libido inflammatur.
- c *Nam si tot sunt contraria natura, quot voluntates &c.*) efficaci argumentatione elidit Manichæorum errorem, ex contrariis affectibus voluntatis non solum duas, sed multo plures in eodem homine naturas concludens, non solum bonas & malas, sed plures bonas, & plures malas.

V S V S.

LUC. 13.
13.

Clamet peccator cum Publicano *Deus propitius esto mihi maximo peccatori*, ego sum qui volo malum, nolo bonum, ego qui ineffaciter volo bonum, & efficaciter eligo malum; delectat quidem beata æternitas superius, ideoque vellem esse bonus; sed temporalis boni voluptas retentat inferius, ideoque volo esse malus, vel certe maneo minus bonus. Etsi enim veritas trahat sursum, sensus

tra-

trahit deorsum, nam, ut ait Gerson, amor mundi De monte
 aculis cernitur corporis, & sentitur dulcis esse ad retinen- contempl.
 dum, amarus vero ad perdendum. Amor autem Dei con- cap. 21.
 tra non videtur, & sentitur durus ad acquirendum, &
 dulcis ad dimittendum. Ecce certe durum divortium,
 seu partitio.

CAP. XI.

Imminente puncto Conversionis, se ampliorem sensisse horrorem, retinentibus hinc nugis nugarum, invitantibus inde exemplis plurimorum Dei famulorum.

I. **S**ic agrotabam & excruciebar, accusans memetipsum solito acerbius nimis, ac volvens ac versans me in vinculo meo: donec abrumperetur totum, quo jam exiguo tenebar, sed tenebar tamen. Et instabas tu in occultis meis Domine, severa misericordia, flagella ingeminans timoris & pudoris, ne rursus cessarem: & non abrumperetur id ipsum exiguum & tenue, quod remanserat, & revalesceret iterum, & me robustius alligaret. Dicebam enim apud me intus: Ecce modo fiat, modo fiat. Et cum verbo jam ibam in placitum. Iam pene faciebam, & non faciebam: nec relabebar tamen in pristina, sed de proximo stabam, & respirabam. Et iterum conabar, & paulo minus ibi eram, & paulo minus jam jamque attingebam & tenebam: & non ibi eram, nec attingebam, nec tenebam, hæsitans mori morti, & vitæ vivere: plusque in me valebat deterius inolitum, quam melius insolitum. Punctumque ipsum temporis, quo aliud futurus eram, quanto propius